



Mõeldes gümnaasiumi lõpetajatele 2013. aastal

Millal hakkasime selle aasta abiturientide tege- mistele tõsiselt kooliga kaa- sa elama? Vist ikka jõulude ajal. Kui isiklikult mõtlen tä- nastele lõpetajate, siis jah, jaanuari alguses, mil riigi- eksamite valimine sai teie poolt kinnitatud.

Mõtted ja sisetunne, mis tol hetkel juba tekkis seoses lõpuotusega, oli küll õige, kuid aeg neid siis esitada, tundus vale. Seepärast tõ- den täna täie veendumusega, et olete Haljala kooli tubli, asjalik ja omanõuline lend. Riigieksamil saada matemaatikas 99 punkti on parim saavutus kooli aja- loos. Palju õnne Sulle selle eest, hõbemedalist Anni Klammer, ja suur tänu taganttõukajale, õpetaja Merike Tiilenile.

Õpetaja Merikese hoolt olete te tundnud ka kogu põhikooli aja. Iseseisvad mõtled ja tegutsejad olete olnud läbi aastate. Õpetaja Maarja Okk, teie kirjanduse ja emakeeleõpetaja, on ol- nud teile tõeliseks teenäita- jaks nii põhikooli kui ka

gümnaasiumi osas, samuti edukas klassijuhataja.

Käesoleva lennu mõjutajaks on veel klassijuhataja Meelis Kari, kellel jätkus avastamisrõõmu, aeg-ajalt ka kompromissitust toime tulla probleemidega. Vahel ma imestan, kust tuli tal see jõud uskuda, loota ja tõestada, et olete parimad. Võib olla spordist. Väga paljud lõpetajad ei saa öelda, et nende klassijuhatajaks oli meespedagoog. Teil on see tore võimalus kogu eluks. Klassijuhatajaks ole- mine oli esmakordne kogemus ka õpetaja Meelisele.

Klassijuhatajatest räägin nii palju sellepärast, et koolis hakkas silma tõsiasi, kuidas tänased lõpetajad oskasid neid võtmeinimesi hoida ja armastada. See oli lihtsalt väga, väga ilus ja liigutav - nii tõdesime õpetajatega mitmeid kor- di aasta jooksul.

Suur tänu kooli poolt klassiõpetajatele, kes jagasid tä- nastele lõpetajatele oma hoolt algklassides. Teie töö kan- nab vilja!

Aitäh kõigile viimase kooliaasta eest, sest koos teiega küpsesin koolijuhina ka mina. Ja täna, pisut distantsilt va- deldes, tundub kõik läbielatu ja saavutatu õige. Saadame suure südamesoojusega ellu järjekordse lennu, omapärase klassikollektiivi, kus võrsus tõelisi isiksusi, kes oskavad üksteist toetada ning hoida.

On tore, kui poisslaps, teie klassikaaslane, ütleb välja jul- ge soovi - tahan tulevikus saada õpetajaks ja seeläbi aidata parandada maailma. Sinu kool ootab Sind, Renee!

Julged esinemised, sõna sekka ütlemine üritustel jäävad samuti teie lennust meelde, eriti Toivo poolt. Elasime terve

kooliga teile kaasa, kui osalesite „Loodusetarga“ televikto-riinis - olete tõesti targad ja vaprad.

Tegelikult, saadab kool ikka nukralt teele gümnaasiumi lõpetajaid, kuid samas suure rõõmuga seetõttu, et olete väarikad edasipüüdlejad ja teete koolile au. Küllap taas kokkusaamistel tun- netate Haljala kooli osa oma elus veelgi enam.

Toredate taaskohtu- misteni!

Inge Laiv, Haljala Gümnaasiumi direktor



Tagumine rida: Klassijuhataja Meelis Kari, Stenno Saaremõts, Marko Gunnar Liiv, Janno Arnek, Rainer Lakovits, Tauno Hilimon, Toivo Kutter, Raim Maurer, Remi Noorlind. Esimene rida: Doris Reidla, Iiris Uusallik, Hedi Peetermann, Paula-Anette Esko, Liis Lille, Kaidi Pilemann, Anni Klammer, Kadi-Liis Vasik. Foto: Ain Liiva



Vallavanema Tarku valikuid, Haljala Gümnaasiumi 9. klassi lõpetajad!

Vallalehe ilmumise ajaks on 17 gümnaasiumi ja 18 põhikooli lõpetajat kätte saanud oma väljateenitud töötasuna lõputunnistu- sed, kellel seisab juba lähinädalatel ees olulise ja vastutusrikka otsuse langetamine - kas asuda rändajaks või jääda paikseks. Piiratud piirid ja iseseisvad vali- kud toetavad noori inimesi nende otsustes. Konkurentsivõimeline haridus sil- lutab teed nende tulevikku ning ükskõik kui kauaks nad ei otsusta ka eemale jääda, on nad alati kodukohta ta- gasi oodatud.

Käes on ka kaunis suve- aeg koos pikema lõõgasta- va puhkuse ja huvitavate väljasõitudega. Avastage Eestimaa kaunimaid paiku, võtke alanud suvest võimalikult palju päikest ja merd, koguge positiivset energiat ning jõudu uuteks mõteteks ja tegudeks.

Leo Adel vallavanem



Tagumine rida vasakult: Kaupo Jõe, Magnus Vainumäe, Marten Mäe, Rudolf-Sten Tamberg, Karel Kullerkupp, Kaarel Meiner, Andrei Liber. Esimene rida: Jete Kurs, Triin Jõemets, Valentina Kebrin, Anette Reiu, Ruth Vilipus, klassijuhataja Viivi Voorand, Maarja Hiilaid, Kairit Trumsi, Külli Keskra, Elisabeth Orgmets, Marta Põdra, Kristiina Tilga. Foto: Ain Liiva

Haljala-Scönbergi sõprus-suhteid edendavad nooredki

Ajal, kui Saksamaal Scönbergis veel enamuse õpilasi koolis ning meie noored just peaaegu koolist pääsenud, külastasid Haljala valda ning siinseid noori 12 sõprusvalla 13-16 aastast noort koos kolme juhendajaga kohalikust koolist. Kuigi esmaspäeva õhtul saabusid külalised enam koolitunde külastada ei jõudnud tutvuti siiski põgusalt koolimaja ning Saksa ja Eesti koolide sarnasuste-erinevustega.

Siinviibimiseks oli lastel aega vaid nädal. Kuigi võõrustajatele tundus see alguses pikk aeg, jõuti 7 päeva möödudes üksmeelele, et tegelikult oleks võinud koosveedetud aeg pikemgi olla – alles jõuti üksteisega harjuda.

Reisi vältel külastati erinevaid paiku Haljalas, viibiti noorte ühislaagris Vainupeal, käidi väljasõidul Ida-Virumaal Kohtla-Nõmme kaevanduspargis ja tehti sõit kaevanduspargi maastikusafaril. Viimane oli saksa neidudele väga meelne elamus – peale pooleteisetunnist ringsõitu oleks hea meelel veel üks tuur tehtud.

Noortevahetuse aeg ühtis ka Rakvere Linnapäevadega. Samal põhjusel võimaldati noortele sel korral kaks perepäeva – nii oli vähemalt ühel neist võimalik külastada Rakveres toimuvat ning teisel toimetada tegevustega vabal valikul. Perepäeva eelõhtul osalesid Saksa noored ning õpetajad ka Ööjooksul, olles selle korraldusest ja emotsionaalsest poolest väga vaimustunud.

Järgmisel aastal külastavad Haljala noored Schönbergi kooli. Kokku sai lepitud septembrikuu, mil meie kooliga alustame ning Saksamaal uue õppeaasta haridust juba veidi antud. Tulevasel noortevahetusel on õpilastel võimalus tutvustada ka oma eelmise õppeaasta jooksul valmistatud projekte-esitysliki ning viia läbi töötubasid omal valikul. Haljala ning Schönberg on noortevahetusi korraldanud juba üle 10 aasta.

Grete Toming

Rakvere Teatri suvelavastus „kõök/keittiö“ toob Võsu rannaklubisse kokku Eesti ja Soome näitlejad.

Lavastuse aluseks ei ole valmiskirjutatud tekst, vaid elu ise. Ka lavaruum – köök, saab igal etendusel trupi käe all uue kuju. Kõõgis kohtuvad eestlaste ja soomlaste arusaamad elust, teineteisest ja tööst. Aga ehk ka armastusest, surmast ja igavesest elust. Köök on koht, kus räägitakse kõige põnevamad jutud ja vaieldakse kõige valusamad vaidlused. Köök on olemise süda. Etendused toimuvad 21. juunist ja 14. juulini Võsu rannaklubis. Lavastaja Andres Noormets, trupis on Hannu Salminen ja Antti Mankonen Soomest ning Anneli Rahkema ja Peeter Rastas Eestist.



Peeter Toominga nimelise fotopreemia laureaat on Enel Lepik

Kaheksandat korda Haljala valla poolt korraldatud fotokonkursil osales tänavu 18 autorit 62 võistlustööga. Konkursi teema oli „Eesti-maa rikkused“.

Konkursižürii, mida juhtis Jaan Künnap, määras peapreemia Enel Lepikule must-valge fotokomplekti eest. Äramärkimist leidsid lisaks kaks võistlustööd – Ain Liiva „Kingitused merelt“ ja Lee Nuutre „Kõige suurem rikkus“. Sel aastal anti välja ka publikupreemia, mille võitis Annemar Neiland võistlustööga „Nõo järv oma pari-mas valguses“.



Haljala Valla Sõnumid

Haljala valla leht ilmub kord kuus. Tiraaz 1200

Toimetused: Külli Heinla, Maiga Parksepp, Grete Toming

Toimetused jätab endale õiguse kaastöid lühendada.

Lehe tekstid avaldatakse portaalis eestielu.ee, kui autor ei ole märkinud teisiti.

Kaastöid ootame aadressil leht@haljala.ee või posti teel: Haljala Gümnaasium, Rakvere mnt 10, 45310 iga kuu 15. kuupäevaks.

Külavahelood: Võle

Võtnud „Külalugude“ avaldamise aluseks tähestikulise printsiibi, on jõutud Haljala valla 22 külast viimase – Võle juurde.

Alustades ajaloost, saab tagasi minna 13. sajandisse, mil Haljala kihelkond oli suhteliselt tihedasti asustatud. „Taani hindamisraamatus“ (koostatud 1210-1220) tuuakse välja, et Haljala kihelkonnas oli sel ajal 46 küla, nende hulgas ka Võle 12 adramaaga. 13. sajandil algas ka mõisate rajamine, kuid hoogu sai see 15. sajandil. Haljala kihelkonna 18 mõisast esineb kirjalikes allikais kõige varasemana Võle mõis (1361). Mõisad omandasid nende külade nimed, kuhu need olid rajatud. Seega oli 1361. aastal Võles nii mõis kui küla, 1544 on aga küla juba kadunud. Küla maad olid ilmselt mõisastatud, küla tekkis seal uuesti 19. sajandi keskel, kirjutab Enn Tarvel.

Gustav Sandbergi kroonikas märgitakse, et 1844. aastal kustutati Võle mõisate nimekirjast, sest Võle mõisa ostis Vanamõisa mõisnik Gregor von Brevern. Mõisamaa jagati talukruntideks. Vanamõisa liideti Ohuküla (Ohhe) mõisamaadega ja talupojad suunati endise Võle mõisa maadele. Võle mõisamaad jagati kõikide Ohuküla talupoegade vahel võrdselt ja uutele taludele anti isegi endised nimed Ohukülalt. Võle sai sellest vahetusest nii palju kasu, et küla ja külarahvas ei olnud enam mõisa silma all. Mõisatööliste jaoks tehti uudismaad praeguses Avido (Aavido) külas, mis oli varem lambakarjamaa.

Nii on 19. sajandi keskel Vanamõisa mõisal (Altenhof) karjamõisad Vanamõisa-Arus ja Pihuveres, külad Võle ja Aavido, kuuendikmaad Potsul ja üksiktalud Kõrtsitalu Haljalas.

Peale Aavido ja Potsu seostatakse ka Pihuvere, Mullamäe ja Lambassaare selle kandiga. Pihuvere kuulus varasemal ajal Võle mõisale. Kui Vanamõisa parun Gregor von Brevern 1844 Võle mõisa ära ostis, sai Pihuverest Vanamõisa karjamõis. Selgusetu on, millal ja kelle käest Karulast pärit kaupmees J. Valterberg (1825-1889) Pihuvere ostis. Pihuverest sai suur ja eesrindlik talu, kus oli mitu veskit, peeti poodi, võeti osa kohalikust seltsi- ja kultuurielust.

Mullamäel oli kaks talu: Väike- Mullamäe ja Suur-Mullamäe, millest viimane kuulus Pihuverele, hiljem Kavastu mõisnikule A. J. von Dehnile.

Pihuvere peretütar Mathildest, kes abiellus Varangult pärit Karl Vimbergiga, sai omal ajal mitmete käsitöö- ja keedukursuste korraldaja, pidude organiseerija ja külalislahke perenaine. Tema tütrest Ebba Saral-Vimbergist sai aga kodukäsitöö edendaja Eestis ning aktiivne Tartu Naiskodukaitse looja ja esinaine. Siinkohal Pihverel ja Vimbergidel pikemalt ei peatu, see nõuab juba eraldi lugu.

Eraldi lugu nõuab ka Avido küla Nõmme talust pärit kirjandusteadlane Nigol Andresen (1899-1985). Ta õppis Võle külakoolis, Vihula ministeeriumikoolis, Rakvere Õpetajate Seminaris ja Tartu Ülikoolis. N. Andresen töötas õpetajana Narva-Jõesuus, Rakveres, Tallinnas. Nõukogude korra algaastatel osales ta aktiivselt ühiskondlikus elus. 1950. aastal tabasid N. Andresenit repressioonid, järgnes vangistus. Pärast vabanemist töötas kirjanduse ja teatri alal: avaldas uurimusi ja artikleid, tõlkis. N. Andresen võttis osa Looduskaitse Seltsi Haljala osakonna tööst ning pidas sidet Annikvere kooliga. N. Andreseni sünnikohas Vanamõisa männiku lähedal on 1988. aastast mälestuskivi.

Nõmme talu ei olnud kaugel Lambassaare kõrtsist, seal peeti ka poodi. Vanast Võle külast pole palju järel. Küll on aga Võle, Avido ja Potsu kandis mitmete praeguste perede – Toomikaste, Bachblumide, Veisbachide, Sundbachide, Lillakte, Adambergide (Altmäe), Tampikute jt – juured.

Kuni 1917. aastani kuulusid Avido, Potsu ja Võle Aaspere valda, seejärel vastloodud Haljala valda. Kui Vanamõisa algkool Võle külas 1928 suleti, võeti koolimaja palkidest lahti ja toodi Haljalsse – siin pandi see uuesti kokku ja sel-

Turvaline suvi on meie kätes

Suur suvi kõigi oma ahvatlustega on kohe-kohe algamas, kuid suverõõmude ja vabaduse nautimisega ei tohiks unustada tervet mõistust ja ohutut käitumistava vältimaks õnnetusi – seda nii veekogu ääres ujudes, paadiga sõites või muul viisil meelt lahutades.

Iga-aastane uppumissurmade statistika on karm – Eestis uppus 2011. aastal 55 ja 2012. aastal kaotas veeõnnetustes oma elu 54 inimest. Sel aastal on uppunud juba 13. Kõige sagedasem uppumissurmade põhjus on seotud alkoholiga ja riskirühma kuuluvad eeskätt noored mehed.

Lihntne reegel – kui jood, ära uju!

Ujuma tohib minna vaid kaine peaga, samuti tuleb hoolitseda ka selle eest, et sõbrad pärast alkoholi tarvitamist vette ei läheks. Alkoholi mõjul kaob ohutunne ja joores minnaks tihti end veekogusse värskendama, ujuma või siis võimeid proovile panema. Alkoholi oobest tulenevatele koordineerimisvõimele lisaks põhjustab uppumise ka ebapiisav ujumisoskus ning madal veetemperatuur.

Kus on vesi, seal on ka lapsed.

Erilise hoolega tuleb silma peal hoida lastel, kellel üldjuhul veega kokkupuude puutub. Vastutus lapse elu ja tervi-



Juba aastaid teatakse Võle küla ka kalakasvanduse kaudu, kus praegugi võimalik mõnusalt aega veeta.

lest sai Haljala uus vallamaja. Senine vallamaja oli töötanud vanas Võle kõrtsi hoones (praeguse Rakvere mnt 8 kohal) ja põles maha 1929. Uus, 1929. aastal ehitatud vallamaja hävis suvesõjas 1941. aasta juulis. Seega on Vanamõisa/Võle andnud Haljalale koguni kaks vallamaja.

Meenutades koolide ajalugu, siis on siingi seotud Vanamõisa ja Võle. Vanamõisa paruni poolt asutatud kool (1846) asus Võle külas ja seepärast kutsuti seda Võle kooliks. Kui kool toodi 1870. aastail Lambassaare kõrtsi, mis oli ammu suletud, hakati kooli nimetama Vanamõisa kooliks. Lambassaare kõrtsis asus kool 4-5 aastat, kuni ehitati uus koolimaja Avido külasse. Kool lõpetas tegevuse 1928. Raamatust „Haljala kool 2002“ saame teada, et lihtsustada kaugematest küladest pärit laste koolikohustuse täitmist, avati 1945. aastal Võle külas talupidaja Johannes Auriku majas neli paralleelset algklassi Haljala kooli filiaalina. Alates 1. jaanuarist 1946 sai see iseseisva algkooli õigused ning nii oli Võles taas oma kool. Võle algkooli esimeseks õpetajaks ja koolijuhatajaks määrati Laine Allikvee, samuti andis Haljala kool „kaasavaraks“ tahvli, 10 koolipinki ja käterätiku. Võle algkool suleti lõplikult 1963.

Võle, Avido, Potsu olid eraldi külad, kuni 1977. aastal läbi viidud külade reformiga paljud külad liideti, nii ka Võle, Avido ja Potsu, mis moodustavad nüüd ühe suure Võle küla.

Vallavalitsuse andmetel elab praegu Võle külas 72 inimest: 31 naist ja 41 meest, neist 16 on lapsed.

Tegelikult inimesed ei taju seda ühe Võle külanäe ning ikka elatakse kas Potsul, Avidol, Pihuveres või Võles. Eelmisest sügisest on alanud Potsu ja Avido rahva koostöö. Külanemaks valiti V. Boitsov, abiks Andrus Vainumäe. Mida on tehtud? Sisse on seatud naabrivalve. Seati üles mittemetlikud piirisildid, tähistamaks Avidot ja Potsut kui kunagisi külasid. Koos peeti jõulupidu ning tulemas on ühine jaanipäev perekond Kaldede juures Lambassarel.

Praeguses väikeses Võle külas elab paiksel kolm peret, kuid nädalalõpu- ja suveelanikke on rohkem. Helve Lahi iseloomustas oma küla kui väga toredat, rahulikku ning looduslähedast elukohta. Külarahvas on ühteheidev, toimib naabrivalve, tehakse talgud (näiteks aidati pensinäridest naabritel puud saagida-lõhkuda). Kui keegi naabritest on pikemalt kusagil ära, jälgitakse, et aias oleks lilled kastetud. Suvel istutatakse aeg-ajalt nn suvekohvikus: tehakse kohvikooke ning tullaakse kellegi juurde kokku ning veedetakse mõnusalt aega. Suvel on külas ka rohkem lapsi, kes on üksteisega sõbrunenud. Helve Lahi: „Tundub, nagu ma oleksin kogu oma elu siin elanud, nii oma on väike Võle küla.“

Küllli Heinla

se eest lasub just lapsevanemal.

Lapsed on püsimatud ja uudishimulikud ning ei tunnetata ohte. Vette sattunud lapse jaoks võivad olud ootamatud olla – nii näiteks ei pruugi laps olla harjunud lainetuse, vee temperatuuri või sügavusega. Meeles tuleks pidada, et lastel ei pruugi olla piisavalt teadmisi, et osata käituda õnnetuse korral. Kuldne reegel on: kui laps on vees, olgu ka lapsevanem vees! Ka abistavad ujumisvahendid – rõngad, madratsid, kätised üksi ei päästa olukorda ja kunagi ei tohi ainult nendele lootma jääda.

Mida teha, kui õnnetus juhtunud?

Kui inimene on uppumas, tuleb kiirelt reageerida. Paraku pole uppumat lihtne märgata, sest paanikas hädasolija ei karju reeglina appi, vaid püüab end kõigest väest vee peal hoida ja õhku ahmida. Päästma minnes peab mees pidama ka enda ohutust. Kui ikka jalad põhja ei ulatu, siis ilma abivahendita ei maksa minna, sest surmahirmus uppaja klammerdub päästja külge nii kõvasti, et uppujaks võib osutada ka päästja ise. Kohe tuleb kutsuda abi, helistades hädaabinumbri 112.

Suvesooja turvalist nautimist! Päästeamet

Kultuuripärandi aasta kutsub kratitegudele

Kultuuripärandi aasta raames toimub Lääne-Virumaal kratimäng. Ka Haljala valla raamatukogud on liitunud selle mänguga. Kratimängus võivad kaasa lüüa kõik - nii lapsed kui ka täiskasvanud.

Mis on kratimäng? Kratt on rahvauskumustes tuntud kui varavedaja. Tema tegevus on enamasti seotud nõiavärgi ning asise vara ja rikkuse kellegi kasuks kokku kandmisega. Meie kratimäng seevastu on kantud kõige õilsamatest eesmärkidest: see on kodukoha pärimuste kogumine ning talletamine laste ja neid abistavate vanemate poolt. Kratimängus kehastuvad lapsed uudishimulikeks kultuurikrattideks, kes aitavad täiendada oma kodukandi pärandikogu seni veel talletamata lugude, faktide, kirjelduste ja muu säilitamist vääri kraamiga.

Mida võiksid kratid koguda? Lugusid, fotosid või videojäädvustusi oma pere erinevate põlvkondade tegemistest - armsatest mänguasjadest, tüdrukute ja poiste mängudest, lemmikraamatutest või muust lugemisvarast, sõbrasalmikutest, pidurietest, ehetest, mälestusesemetest, sünnipäeva pidamistest ja -kingitustest, jaanitule tegemistest, jaanipäevast ja jaaniõhtust, oma kodumajast või kodukülast, koolitarvetest, esimesest koolipäevast jne.

Kratimängu kogumistöö toimub just suvisel koolivaheajal. Täpsema juhiseiga on võimalik tutvuda valla raamatukogudes. Sügisel koondatakse krattide poolt kogutud väärt pärimusvara raamatukogu Ülemkrati pauna. Üks kratt on meil juba valmis. Selle valmistas Varangu külas elav pensionär Lehte Suurkaev. See kratt ootab juba põnevad lugusid oma pauna. Oma lood, fotod, videod võite tuua valla raamatukogudess(Aaspere, Haljala ja Varangu). Neid lugusid ootame septembris. 12. oktoobriks viiakse Ülemkrattid koos kogutud varadega Lääne-Virumaa Keskraamatukokku, kus nad raamatukogupäevade alguseks rivistatakse 21. oktoobril väljanäitusele. Tublidele varakogujaile ning kratimeistritele on ka auhinnad.

Mis saab krattidest ja nende kogutud varadest edasi? Ülemkrattid tulevad peale väljanäitust kodukoha raamatukogudesse tagasi. Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristikaosakonnale huvipakkuvast materjalist tehakse koopiad ja saadetakse Tartusse.

Mis kasu on kratimängus osalemisest? Lapsed, nende vanemad ja vanavanemad uurivad, meenutavad, talletavad üheskoos oma peres ja suguvõsas toimunud sündmusi, eriliste inimeste ning haruldaste esemetega seotud lugusid jms. Kratimäng pakub sisukat tegevust koolivaheajaks.

Kratid juba ootavad huvitavaid lugusid raamatukogudes. Ilusat vara ja ootame rohket osavõttu kratimängus!

Kohtume septembris raamatukogus!

Elve Veldi

Haljala Vallaraamatukogu juhataja



Haljala Vallavalitsus

Vallavalitsuse istungil 22.05.2013

1. Kinnitati AS-i Haljala Sooju 2012.a. majandusaasta aruanne.
2. Nimetati AS-i Haljala Sooju 2013. aasta raamatupidamise aastaaruande auditeerijaks Osühing „AMC Audit“.
3. Määrati maikuu toimetulekutoetus seitsmele toetust vajavale isikule kokku summas 1320,41 eurot, ühekordne sotsiaaltoetus üheteistkümnemele toetust vajavale isikule kokku summas 1470.- eurot.
4. Määrati sotsiaaltoetus toidukulude hüvitamiseks 100% tasumisele kuuluvast summast alates 01.01.2013.a kuni 24.06.2013.a ühele Haljala Lasteaia Pesapuu toetust vajavale lapsele.
5. Kehtestati OÜ Head poolt koostatud Haljala vallas Vanamõisa külas asuva Vissi kinnistu detailplaneering. Detailplaneeringuga nähakse planeeritaval alal, suurusega 39,81 ha, ette muuta Vissi kinnistu senine maakasutuse sihtotstarve valdavalt elamumaaks ja sotsiaalimaaks ning väiksemas mahus ärimaaks ja transpordimaaks. Planeeringu eesmärgiks on võimaldada rajada planeeritavale alale uus elamu, kuhu on kavandatud elamumaa ja sotsiaalmaa ning väiksemas mahus ärimaa ja transpordimaa.
6. Väljastati projekteerimistingimused Haljala alevikus Uus tn 24b liitumispunkti rajamiseks.
7. Anti kasutusluba Kavastu külas Mälla maaüksusel asuvalle elektripaigaldisele.
8. Väljastati ehitusluba Haljala alevikus Tallinn mnt 25 kinnistul olemasoleva tootmishoone laiendamiseks.
9. Anti kasutusluba Haljala alevikus Haljala biofiltri KP liitumisele.
10. Anti kirjalik nõusolek Auküla külas Püksi kinnistul asuva majandushoone rekonstrueerimiseks.
11. Väljastati ehitusluba Kärnu ja Aaspere külas Viitna AJ Kärnu 10 kV fiidri ja 10 kV õhuliini rekonstrueerimise II-etappi ehitamiseks.
12. Nõustuti AS'le JÕGEVA ELAMU ja AS'le Väätsa Prügila

Jäätmete kodus põletamine on kahjulik

Kindlasti olete kuulnud kedagi väitmas, et tal jäätmeid ei teki. Paljudel ei teki jäätmeid just seetõttu, et nad tegelikult põletavad jäätmed koduahjus või õues lõkkes ära. See saastab keskkonda, on kahjulik tervisele ning seetõttu ei ole seadusega lubatud. Koduses küttekoldes või lõkkes tohib põletada ainult töötlemata puitu, kiletamata paberit ja pappi. Isegi selliseid kilekotte, millel on märk "PE" või "PP" või tekst "võib põletada", ei tohi kodus ise põletada, sest ka nende põletamine nõuab eritingimusi, mida kodus olevates ahjudes ja kaminates on raske saavutada.

Mõõtmised näitavad, et kodude korstendest võib lühikese aja jooksul kordi rohkem ohtlikke saasteained õhku paiskuda, kui ühest rümpipõletustehases paljude aastate jooksul. Kahju on ka sellepärast suur, et kodude korstnad ei ulatu teab kui kõrgele ja seetõttu langevad kahjulikud ained kõik oma koduaeda või naabruskonda. Ja me hingame ja sööme selle ise sisse. Iga aednik teab, et tuhk on hea väetis ja kahjuritõrjuja ning raputab aeg-ajalt seda puude ja põõsaste alla, aga kui seal on sees ka kahjulikud ained, mis pärinevad plastikutest või kahtlase väärtusega puidust, siis ei ole see enam hea.

Lisaks keskkonna saastamisele ja tervise rikkumisele kahjustab jäätmete põletamine küttekoldeid ja korstnaid, mis võib lõppeda tõsise õnnetusega. Seega siit-sealt kokku kogutud töödeldud puitmaterjali ja muude jäätmete ahjus põletamine ei olegi enam kulude kokkuhoid.

Viimasel ajal on probleemiks tõusnud ka vanaõlide põletamine kodustes õliküttekolletes. Poodides ja internetis müüakse isegi vanaõlipõleteid, kuid Eestis neid vanaõlide põletamiseks kasutada ei tohi. Vanaõlid on ohtlikud jäätmed ning neid tohib põletada ainult vastavaid keskkonnalube omavas jäätmepõletustehases. Vanaõli põletamisel, nagu ka muude jäätmete põletamisel, eraldub palju kahjulikke aineid, mis jäätmepõletustehases filtrite abil kinni püütakse. Samuti ei saa inimene veendunud olla, et vanaõli ei sisalda ka muid põlevaid vedelikke. Kui vanaõli on näiteks segatud bensiiniga, siis sellise vedelikuga kasutamine võib olla plahvatusohtlik.

Jäätmete põletamisel kodustes tingimustes tekib hulgaliselt ohtlikke aineid, mis kahjustavad nii inimeste tervist kui keskkonda. Tekkivad ained võivad inimestel tekitada mürgistusi ja kahjustada erinevaid organeid, paljud neist ainetest on ka vähkitekivad. Seega oma ja ümbritsevate inimeste tervise huvides tasub põletamise asemel jäätmed sorteerida ja viia nii palju kui võimalik taaskasutusse pakendikonteinerite ja jäätmejaamade kaudu, sest ainult nii saab kindel olla, et need jäätmed ei tekita meile ja keskkonnale kahju.

Kaire Kikas,

Keskkonnaministeeriumi jäätmeosakonna peaspetsialist



Haljala Vallavolikogu

Haljala Vallavolikogu istungil 18.06.2013.a.:

Istungil osalesid: Siiri Heinpõld, Krista Hütsi, Kalju Kivistik, Jaan Meerits, Jaan Nurk, Margus Punane, Risto Rätsep, Liisa Saamot, Martti Samolberg, Riina Tamberg, Tiit Toming ja Viivi Voorand.

Istungilt puudusid: Olev Lipp, Toomas Sääsk ja Viivo Võlu.

- Otsustati:**
1. kinnitada Haljala valla 2012. aasta esimene majandusaasta aruanne;
 2. määrata Haljala valla 2013. aasta majandusaasta aruanne auditeerijaks AMC Audit OÜ;
 3. muuta Haljala valla põhimäärust;
 4. kehtestada Haljala valla erateede ehitus- ja remonttööde teostamise kord;
 5. eelnõu „Haljala valla erateedel tasuta lumetõrje teostamise kord“ esitatud kujul mitte vastu võtta;
 6. moodustada Haljala Valla Valimiskomisjon 4- liikmelisena: valimiskomisjoni esimees vallasekretär Riina Must ja liikmed Lea Mägi, Urmas Punga ja Urve Vogt;
 7. moodustada Haljala Vallavolikogu VIII koosseisu valimisteks üks valimisringkond, valimisringkond nr 1, mis hõlmab kogu Haljala valla haldusterritooriumi ja määrata mandaatide arvuks viisteist mandaati;
 8. määrata Haljala Vallavolikogu VIII koosseisu liikmete arvuks 15 liiget;
 9. muuta taidlus- ja huviringide finantseerimise korda.

70 aastat Velikije Luki lahingust

Sel aastal täitus 70 aastat Teise Maailmasõja ühest verisemast ja ohvriterohkemast Velikije Luki lahingust, kus võitlesid ka 8. Eesti Laskurkorpuse sõjamehed. Velikije Luki lahingutes hukkus üle 5000 eesti sõjamehe, kes on maetud Velikije Luki vennaskalmistutele. Neis lahinguis kaotas Eesti Laskurkorpus langenukena ja raskelt haavatutena üle poole oma isikkoosseisust. Kõik need tuhanded eesti sõjamehed vääriavad meenutamist ja meespidamist.

Eesti Vabadusvõitluse Muuseum koos reisibürooga Mainedd organiseerib sel aasta Velikije Lukis võidelnute ja seal hukkunute lähedastele, ajaloo ja militaarhuvilistele Velikije Luki külastamist 26-28. juulil ja 23-25. augustil. Velikije Luki kolmepäevasel reisi külastame ka Petseri kloostri, Pihkva Kremli, Ostrovi relvamuseumi, Puškiniga seotud kohti Mihhailovskojes. Velikije Lukis külastame eesti sõjameeste vennaskalmistuid, memoriaalkompleksi, lahingutega seotud kohti ja ajaloomuseumi. Mälestame Velikije Luki lahingutes langenud eesti sõjamehi. Info reisi kohta 551 9 407 või reisibüroos Mainedd: info@mainedd.ee tel 644 47 44.

Johannes Tõrs

Eesti Vabadusvõitluse Muuseumi juhataja

jäätmeloa väljastamisega.

13. Kinnitati munitsipaalomandisse taotletavate maaüksuste Parkla maaüksus Kärnu külas ja Lõokese maaüksus Tatruse külas, pindala, maksustamishind ja sihtotstarve.
14. Määrati Haljala alevikus Vasta, Jaani-Mardi ja Aasa kinnistu detailplaneeringu alal planeeritud teedele nimeks Jäälinnu tee ja Metsvindi tee.
15. Tunnistati edukaks pakkumuseks lihtmenetlusega riigihankele „Teepeenarde hooldusniitmise teostamine 2013-2015“ Heakord OÜ poolt esitatud pakkumus.
16. Tunnistati edukaks pakkumuseks lihtmenetlusega riigihankele „Haljala valla haljastutel hooldusniitmise teostamine 2013-2015“ Heakord OÜ poolt esitatud pakkumus.
17. Tunnistati edukaks pakkumuseks lihtmenetlusega riigihankele „Haljala valla munitsipaalhoonetele käidukorralduse osutamine 2013-2016“ VaLiTERMO OÜ poolt esitatud pakkumus.
18. Kustutada Haljala Vallavalitsuse teenistuskohade koosseisust raamatupidaja (0,5 kohta) töökoht.
19. Kinnitati Haljala Vallaraamatukogu svine tööaeg. Haljala raamatukogu ning Aaspere ja Varangu haruraamatukogud on alates 01.juunist kuni 31.augustini 2013 avatud tööpäeviti 09:00-17:00 ja Haljala raamatukogu kolmapäeviti 10:00-18:00.
20. Kinnitati Haljala Lasteaed Pesapuu töökorraldus alates 01.juunist 2013.a järgmiselt:

01.- 21. juuni 2013	6 rühma
25.- 28. juuni 2013	2 rühma
01.- 28. juuli 2013	kollektiivpuhkus
29. juuli - 23. august 2013	2 rühma
26.- 30. august 2013	4 rühma

Vallavalitsuse istungil 29.05.2013

1. Määrati 2013. aasta Peeter Toominga nimeline foto-preemia Enel Lepiku'le.
2. Otsustati korraldada lihtmenetlusega riigihanked

„Tallinna mnt kõnnitee rajamine pikett 0+00 kuni 3+50“ ja „Uus tn välisvalgustuse rajamine lõigul M14-M1-M60-M67“ ning määrata riigihanke eest vastutavaks isikuks majandusspetsialist Marko Teiva.

3. Anti luba korraldada avalik üritus koos avaliku lõkke tegemisega: Haljala jaanituli 22. juunil ja Aaspere jaanituli 15. juunil.
4. Väljastati projekteerimistingimused Haljala alevikus Uus tn 16c kinnistule majandushoone projekti koostamiseks.
5. Otsustati seada avaliku kirjaliku enampakkumise korras hoonestusõigus Haljala aleviku Uue tänava väikeelamurajooni detailplaneeringu alal olevale kaheksale Haljala valla kuuluvalle hoonestamata katastriüksustele.
6. Esitati volikogule menetlemiseks määruste „Haljala valla erateede ehitus- ja remonttööde toetamise kord“ ja „Haljala valla erateedel tasuta lumetõrje teostamise kord“.
7. Kiideti heaks Haljala valla 2012 aasta konsolideeritud majandusaasta aruanne ja esitati volikogule kinnitamiseks.

Vallavalitsuse istungil 05.06.2013

1. Väljastati kasutusluba Vanamõisa külas Vaate kinnistul asuvalle viihallile.
2. Väljastati projekteerimistingimused majandushoone projekti koostamiseks Luha kinnistule Kisuvere külas.
3. Eraldati vallaeelarve reservfondi jäägist 611 eurot Haljala Vallaraamatukogu töötajate personalikulude suurendamiseks.
4. Tehti volikogule ettepanek Haljala valla 2013. aasta majandusaasta aruanne auditeerija nimetamiseks.
5. Anti luba MTÜ-l Varangu Külaselts korraldada avalik üritus „Varangu kodukandipäev“, koos avaliku lõkke tegemisega 22. juunil.
6. Tunnistada sõiduauto Suzuki Ignis võõrandamiseks läbiviidud kirjalikul enampakkumisel edukaks pakkujaks Einar Karu.
7. Esitati Haljala valla põhimääruse muutmise eelnõu volikogule menetlemiseks.

Lastekaitsepäev pakkus uut ja vana

Sel aastal sattus 1. juuni, lastekaitsepäev olema laupäev. Juba mitu kuud Haljala valla erinevate allasutuste poolt plaanitud üritust peeti traditsiooniliselt Haljala Rahvamaja esisel platsil. Päikeseline pidupäev tõi kohale lapsed alates esimesest elukuust, emad-isad, vennad-õed ja vanaemad-vanaisadki.

Just sellepärast, et rahvusvaheline tähtpäev sattus nädalavahetusele, sai rahvamaja esisel platsil eeskätt näha traditsioonilisi Haljala lastekaitsepäeva üritusi. Arvestati sellega, et pere väiksemad kauem kui 2-3 tundi lõõmava päikese käes niikuinii vastu ei peaks ja kuna üritusi ümberkaudsetes asulates veelgi, ei hakatud tegevustega ka liialdama. Nii sai kätt proovida sopsus (korvpalli viskevõistlus) ja nooleviskes, mõistust teritada topsimängus (vastajad pidid ära arvama, mis ained/asjad on tikutopsides) ja meisterdamisostust katsetada õhupalliloomade tegemises. Kõik noored lastekaitsepäevast osavõtjad said võimaluse lasta endale midagi näole või käele maalida. Huvilistele pakuti võimalus läbida ka Ämblikemehe-batuut-igaüks sai veidi hüpata ja siis torust pika liuga alla lasta.

Üllatust jagus siiski ka selleks aastaks. Perepäeval juba mitmeid aastaid edukalt toimunud koogilaada edasiarendusena esitlesid korraldajad Väikest Kirbukat - iga kuni 18-aastane noor sai võimaluse tulla laadale müüma kas omatehtud, omakantud või lihtsalt mõnda enda asja. Parkimisplatsilt sai viimaks osta nii küpsetisi, riideid kui ka mänguasju.

Kõiki asfaldi-joonistajaid tänas Mõmmi väikese pulgakommi ja pika paiga.

Päeva naelaks oli traditsiooniline rattaralli, millest võttis osa 86 noort ja täiskasvanut. Teist korda toimunud tõukerattarallist võttis osa 8 noort. Kiirematele pani auhinnad välja Haljala Rahvamaja, kaela riputati juba samuti oma moodi traditsiooniks saanud puidust medal. Mõmmi andis kõigile rallitajatele jahutuseks (osadele ka lohutuseks) pudeli omanimelist maitsvat limonaadi.

Greete Toming
MTÜ Haljala Noortekeskus



Tõukerattaralli pakkus põnevust nii võistlejatele kui pealtvaatajatele.

Foto: Ain Liiva

Lugemissoovitus: Katrin Kurmiste „Tuulekülv“

Juunikuu keskel tähistasime taaskord üleriigilist leinapäeva, mälestades neid 10 157 kaasmaalast, kes 1941. aasta 14. juuni varahommikul oma kodudest tundmatusse viidi. Juuniküüditamine puudutas valusalt ka Haljalat ja selle lähiumbrust (lähemalt oli sellest juttu ülemöödunud suve kihelkonnalehes); ent sellega ärevad sündmused meie kodukohas ei piirdunud.

Nädalapäevad pärast küüditamist alanud Vene-Saksa sõda näis avavat uusi võimalusi aasta eest okupeeritud Eestile. Puhkes 1941. aasta Suvesõda, milles osales hinnanguliselt 50 000 eesti meest, kes rohkem või vähem organiseeritult püüdsid lähenevate Saksa vägede abile lootes taastada Eesti omariiklust.

Nendest dramaatilistest suvesündmustest Haljala-mail kirjutab haaravalt oma 2011.a. ilmunud romaanis „Tuulekülv“ Katrin Kurmiste (s. 1944), kelle perekonda nood sündmused – nii juuniküüditamine kui järgnenud metsavendlus – vahetult puudutasid. Katrin Kurmiste (neiuna Tartu) on lõpetanud Tartu ülikooli soome filoloogina, töötades nii soome keele õpetajana, tõlkijana kui toimetajana. Tema isa Arnold Tartu (1910-1986) oli sõjaeelse Eesti viimase Riigikogu, samuti Isamaaliidu liige, ühtlasi taluperemees Vanamõisas, kus tema isa omakorda oli olnud kunagi mõisa viinameister. Katrin Kurmiste ema Marge Tartu (neiuna Altmäe), pärines Avido küla Nurga talu Altmäede suurest perest ja just Katrini emapoolset peret tabas küüditamine kõige vahetumalt.

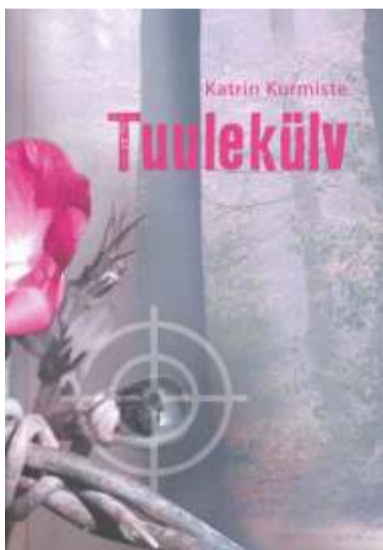
Nii ongi romaani peategelasteks Arnold ja Marge (raamatus vastavalt Endrik ja Maarja Tapper), kel õnnestub pääseda küll küüditamisest, kuid mitte järgnevatest paosoleku kuudest ümbruskonna metsades, olemata kindel, kes neil segastel aegadel on õigupoolest oma, kes võõras. Tegemist on niisiis omamoodi perekonnaromaaniga, kuid raamatu lehekülgedelt leiame, tõsi teiste nimede all, hulga siitkandi tuntud inimesi. Olgu nendeks kogukonnas lugu-

peetud Haljala kirikuõpetaja Bernhard Talvar (romaanis Kristjan Taalberg), kes püüdis küüditatavaid hoiatada ja hiljemgi siitkandi inimesi moel või teisel päästa, riskides oma elu ja käekäiguga; Haljala koolijuhataja Ain Lassur (Aarand Tiitus), kelle ühepäevaseks jäänud abielu Marge Tartu õe Ada Altmäega (Eeda Ülemaa) enne küüdi-autode teeasumist mäletatakse siinmail tänini; vilksamisi Vanamõisa Brevernid (Eichendorffid), abikaasa kaudu Haljalaga seotud nimekas punavõimur Neeme Ruus (Vootele Trump); või Vanamõisa külje all Mõisavälja külas elanud Leikopi (Liitopi) perekond, kelle kommunistlikku meelsust ja punaterrorile kaasaaitamist, osalt sootuks isiklikel motiividel, Nõukogude ajal lausa heroiseeriti; viimastele on romaanis pühendatud märkimisväärselt palju ruumi. Küllap tunneb põline Haljala elanik nii need kui teisedki tegelased, nagu ka ümbruskonna kohanimed, kirjanduslike nimede alt ära.

Romaani sündmustik, mis algab 14. juuni varahommikul, lõpeb augusti esimeste päevadega, mil Haljalale lähenesid Saksa väed. Vahepealsetesse nädalatesse mahuvad nii Völe (romaanis Viidu) lahing metsavendade ja hävituspataljonlaste vahel 7. juulil kui Haljala (romaanis Hallaku) vallamaja (see paiknes aleviku südames, praeguse kortermaja kohal Rakvere mnt 8) lahing ja mahapõletamine metsavendade poolt 28. juulil, aga ka pinevaid päevi ja öid Väinupea-kandi (romaanis Aidaku) rannametsades. Autor laseb nii ühe kui teise poole – sest poole nendel keerulistel aegadel pidi valima igaüks – tegelastel pidada sisemonoloog, püüab avada nende mõtte- ja väärtuste maailma ning toonaste valikute tagamaid.

Igal juhul on Katrin Kurmiste talletanud väga olulise osa meie kodupaiga ühisest mälestusest; ja meil tänulike lugejatena on võimalus sellest osa saada.

Egon Mets



Haljala Perepäev 2013
30. juunil Haljala Tervisepargis,
Haljala Gümnaasiumi kõrval

Kavas: Erinevad võistlused lastele
Lauatennis
Kepikõnd
Trenažööride tutvustus
Vererühmootmine
Batuut ja zorbi pall
Näomaalingud

Üritus toimub 100-16.00



Haljala ehituspoes alates 01.07. tühjendusemüük

HINNAD SOODSAD

Avatud: T,K,R 9.00-17.00; L 9.00-14.00; E,N,P Suletud

Haljala Valla raamatukogud on
01.06. - 31.08. avatud järgmiselt:
Aaspere E - R kell 09.00 - 17.00
Varangu E - R kell 09.00 - 17.00
Haljala E,T,N,R kell 09.00 - 17.00, K kell 10.00 - 18.00.

Haljala Gümnaasium on
1.-31. juulil suletud.

Õnnitleme vanemaid...

Kadri Jaanipere ja Agu Trofimov	Aron Trofimov sündis 17.05.2013
Lyly Miir ja Janek Sinimets	Janely Sinimets sündis 18.05.2013
Kadi Kams ja Mart Kraaner	Mia-Britt Kraaner Mark-Braien Kraaner sündisid 23.05.2013
Gerli Vainumäe ja Timmo Jants	Pilleriin Jants sündis 27.05.2013

... ja sünnipäevalapsi!

91	Ivan Kolesnik	27. juuli	Haljala
85	Asta Aleste	31. juuli	Haljala
83	Asta Erapart	31. juuli	Haljala
81	Inga Metsar	01. juuli	Aaspere
80	Vilma Kari	04. juuli	Kavastu
75	Hilde Lehtmets	31. juuli	Haljala
70	Leida Pajula	21. juuli	Haljala
65	Toomas Maiksar	16. juuli	Haljala
60	Epp Õim	20. juuli	Völe
55	Ülle Välja	21. juuli	Haljala
50	Raul Arjus	23. juuli	Essu
45	Mare Vainumäe	27. juuli	Völe
40	Virve Sats	29. juuli	Kisuveri
35	Merle Eberhart	01. juuli	Haljala
30	Ants Miir	01. juuli	Essu
25	Aarne Heinloo	06. juuli	Sauste
20	Eimar Põesaste	10. juuli	Varangu
15	Signe Liivak	02. juuli	Aaspere
10	Rainis Urban	05. juuli	Essu
5	Aare Raja	12. juuli	Essu
0	Maarika Kutter	19. juuli	Aaspere

Ilse Jürgenson
12.03.1922 - 23.05.2013

Aino Mäemets
26.04.1923 - 15.06.2013

Meie hulgast on lahkunud ...